

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-01- Nr.
Į 2021-12-08 Nr. S-3701 ir S-3702

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 142 ir 296 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 95¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-885 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-886“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas, vykdant Ministro Pirmininko pavedimus, įformintus Vyriausybės kanclerio 2021 m. gruodžio 8 d. rezoliucijomis Nr. S-3701 ir S-3702, ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. gruodžio 1 d. sprendimo Nr. SV-S-320 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 11 ir 12 punktus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybės paprašyta pateikti išvadą dėl Lietuvos Respublikos Seime užregistruotų Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 142 ir 296 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 95¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-885 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-886 (toliau – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymų projektais siekiama Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – CPK) įtvirtinti operatyvią ieškinio preliminarus pagrįstumo įvertinimo procedūrą, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui procesu, kai ieškiniai reiškiami nesąžiningai, siekiant pakenkti atsakovo vykdomai veiklai, taip pat siekiama apriboti galimybę taikyti baudžiamąją atsakomybę už šmeižimą, siūlant dekriminalizuoti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 154 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nusikalstamą veiką, numatančią baudžiamąją atsakomybę už apie kitą žmogų tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo, paskleidimą, bei švelninant baudžiamąją atsakomybę už BK 154 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto nusikaltimo padarymą.

Tikimasi, kad, pritarus CPK pakeitimams, bus užkertamas kelias nesąžiningiems ieškiniams (anglų k. sutrumpintai – SLAPP), kuriais siekiama ne apginti pažeistus ieškovo interesus, o tiesiog pakenkti atsakovo (pavyzdžiui, žurnalisto) vykdomai veiklai, susijusiai su viešojo intereso tenkinimu ar gynimu. Pritaikius ieškinio preliminarus pagrįstumo įvertinimo procedūrą ir ieškinį jau pradiniam etape palikus nenagrinėtą, nebūtų eikvojami tiek teismo, tiek ir proceso šalių laiko bei finansiniai ištekliai, atsakovui netektų patirti neigiamų reputacinių pasekmių, bylinėjimosi išlaidų ir kt. Kita vertus, CPK pakeitimais siekiama apsaugoti abiejų šalių procesines garantijas, kad siūloma nauja procedūra nepiktnaudžiautų ir pats atsakovas – šiuo tikslu numatoma abiejų šalių išklausymo pareiga bei teismo nutarčių apskundimo galimybė. Taip pat tikimasi, kad siūlomi BK pakeitimai įtvirtins subalansuotą, proporcingą, pagrįstą ir teisingą bausmę už BK 154 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto nusikaltimo padarymą, atvers platesnes galimybes už šio nesunkaus nusikaltimo padarymą taikyti kitas, su laisvės atėmimu nesusijusias, bausmes. Siūlomi pakeitimai prisidės prie realia laisvės atėmimo bausme nuteistų bei ją atliekančių asmenų skaičiaus mažinimo, o tai yra vienas iš Lietuvos Respublikos prioritetų.

Įstatymų projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 ir kurios 84.4 papunktyje įtvirtintas siekis nacionaliniu mastu sustiprinti žurnalistų apsaugą nuo persekiojimo už kritiką.

Nutarimo projektu, atsižvelgiant į Įstatymų projektų aiškinamajame rašte pateiktą informaciją apie Įstatymų projektų tikslus ir išsamų siūlomų CPK ir BK pakeitimų pagrindimą, siūloma pritarti Įstatymų projektams.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ar pasiūlymų negauta.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2021 m. gruodžio 14 d. raštu Nr. (1.6Mr) 2T-1516 Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms ir nuomonėms gauti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Teisėjų tarybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai ir Lietuvos advokatūrai. Su Kultūros ministerija ir Vidaus reikalų ministerija darbo tvarka suderinta, kad šios institucijos iš esmės pritaria Teisingumo ministerijos pateiktiems neatsižvelgimo į jų pastabas ir pasiūlymus argumentams ir toliau šių pastabų nebeteikia. Teisėjų taryba nurodė, kad iš esmės pritaria Nutarimo projektui ir Įstatymų projektams ir pateikė pasiūlymų dėl siūlomo teisinio reguliavimo. Teisėjų tarybos pateiktos pastabos ir pasiūlymai aptarti darbo tvarka, dėl šių pasiūlymų galėtų būti diskutuojama Įstatymų projektų svarstymo Seime metu, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės išvadoje turėtų būti teikiamos tik esminio pobūdžio pastabos dėl teisinio reguliavimo tobulinimo, pasiūlymai neįtraukti į Nutarimo projektą. Lietuvos advokatūra informavo, kad išvados per nurodytą terminą nepateiks ir savo nuomonę pateiks vėliau Įstatymų projektų rengėjams. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra išvados dėl Nutarimo projekto per nustatytą laiką nepateikė.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės (l. e. vadovo pareigas Darius Trinkūnas, tel. (8 5) 266 2912, el. p. darius.trinkunas@tm.lt) vyresnioji patarėja Reda Gabrilavičiūtė, tel. (8 5) 266 2931, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt, vyriausiasis patarėjas Tautginas Mickevičius, tel. (8 5) 266 2859, el. p. tautginas.mickevicius@tm.lt ir Baudžiamosios justicijos grupės (grupės vadovė Simona Mesonienė, tel. (8 5) 266 2873, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) patarėjas Martynas Dobrovolskis, tel. (8 5) 266 2899, el. p. martynas.dobrovolskis@tm.lt.

PRIDEDAMA.

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Institucijų raštų kopijos, 10 lapų.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska